

ПАВЛЕ БОТИЋ

## РАЗУМ РАЗУМНИХ ОДБАЦИЋУ

(1. Кор. 1, 19)

**САЖЕТАК:** У раду се првенствено преко *Прве посланице Коринћанима* Светога апостола Павла прати логосно разобличење непреображеног људског разума. Првоврховни Апостол Павле сведочи да пали разум људски у себи садржи начела самомњења и умишљености, и да постаје извориштем сваке самообмане. Расуђујући *Умом Христовим*, апостол Павле казује да мудрост мудрих и разум разумних остављају род људски у тамници греха и смрти. Од Светог пророка Исаије до Светог апостола Павла, *Свешто Писмо* открива да ће Воља Господа Христа *појубиши мудрости мудрих, и одбациши разум разумних* (Ис. 29, 14; 1. Кор. 1, 19). Промислања мудрих и разумних лишена су дејства просвећења Духом Светим, и као таква остају релативна, противречна и неистинита. Оваплоћени Богочовек врховни је Разум, ревност за Богочовека ревност је по разуму.

**КЉУЧНЕ РЕЧИ:** Богочовек Христос, *Свешто Писмо*, мудрост мудрих, разум разумних, самомњење, фарисејство, Свети апостол Павле, јеванђелска проповед, Крст, правоверје, разликовање духовна, једномислије

„Хвалим Те, Оче, Господе неба  
и земље, што си ово сакрио од мудрих и разумних, а открио си безазленима.”  
(Мтл. 11, 25)

Јеванђелске истине нису плод људског стваралаштва. Оне су у свему божанске, вечне, неизменљиве јер су дело увек Истога,

Вечног, Триипостасног Бога. По слободи сопствене воље људи или не примају Богооткривене истине Свештеног Јеванђеља, или их примају правом вером и делима вере.<sup>1</sup>

Син Божији благодари своме Оцу Небеском не зато што је тајне *Јеванђеља*, тајне Царства Небеског, сакрио од мудрих и разумних, већ што их је открио простима и безазленима, оним људима који су сиромашни духом (*Мтл.* 5, 3), јер су такви људи смирени и богопослушни.<sup>2</sup> Мудрима од своје мудрости, и разумнима од свога разума – који су заквашени фарисејством гордости, лицемерја, прелести, властољубља и среброљубља – Господ Христос не открива тајну Речи своје. Скривати тајне Јеванђеља Господњег и тајне Царства Небеског од мудрих и разумних, а откривати их смернима и простима, Благослов је божанске Мудрости и Воље Божије (*Мтл.* 11, 26). А Воља Божија увек је Једносуштна са Мудрошћу Божијом.<sup>3</sup> Тајну јединства Сина са Оцем у Духу Светоме предао је Бог Отац своме Јединородном Сину, Господу Христу (*Мтл.* 11, 27), у коме је пуноћа Богооткривења.

Једини Срцезналац, једини Човекољубац, Богочовек Христос, све људе назива злим! (*Лк.* 11, 13). Богоносни Свети Игњатије Брјанчанинов говори речима Ума Христовог: *йоџубно лажући и обманујући себе, љали људи своју мудросџ и свој разум називају здравим!*<sup>4</sup> Чулни разум људски, будући ограничен, противречан, релативан, немоћан, коначан, грехоиман, није у стању да сам собом тумачи и објасни безграничне, богооткривене, апсолутне, вечне, непостижне, безгрешне истине *Свеџоџа Писма*.<sup>5</sup> Теологија рационализма одводи човека најпре у произвољност и анархију, а потом и у самообману, нихилизам и јерес. То столећима потврђују и „безгрешна” римокатоличка теологија и протестантски религијски рационализам. Није довољно универзитетски рационално позивати се на *Свеџо Писмо*. На *Свеџо Писмо* се треба позивати Христовом Црквом,<sup>6</sup> посредством тумачења *Свеџоџа Писма* која су

<sup>1</sup> „Вјером сазнајемо да су свјетови саздани Ријечју Божијом, тако да је видљиво постало из невидљивог.”  
(*Јевр.* 10, 11)

<sup>2</sup> Вид. Преподобни Јустин Ћелијски, *Тумачење Свеџоџ Еванђеља љо Маџеју*, манастир Ћелије – Наследници Оца Јустина, Ваљево–Београд 2000, 340.

<sup>3</sup> Исто, 341.

<sup>4</sup> Свети Игњатије Брјанчанинов, „Природа пала”, *Енциклопедија љравославноџ духовноџ живоџа*, прев. Младен Станковић, Православна мисионарска школа при храму Светог Александра Невског, Београд 2008, 415.

<sup>5</sup> Вид. Преподобни Јустин Ћелијски, *Доџмаџика Православне Цркве*, књига прва, манастир Ћелије, Ваљево 1980, 28.

<sup>6</sup> Исто, 29.

Цркви завештали Свети Оци, надахнути Духом Светим.<sup>7</sup> Јер, *Светио Писмо* кад се неблагословено тумачи може да погуби људску душу!<sup>8</sup>

## II

Према богоносним речима Светога Јована Златоуста Спаситељ Христос открио је Првоврховном апостолу Павлу тајне спасења, које нису доступне никоме од људи.<sup>9</sup> Најпре Тајну Речи своје, која се по речима апостола Павла *не да свезаји* (2. Тим. 2, 9). А тајна речи Господње није дар мудрости мудрих и није моћ разума разумних, већ Сила са Висине Духа Светога. Отуда вечна благовест апостола Павла изречена управо у *Првој њосланици Коринћанима* гласи: да вјера ваша не буде у мудрости људској, него у Сили Духа Светога! (1. Кор. 2, 5). Богочовек Христос Духом Истине и Откривења (1. Кор. 2, 10) борави у људима, јер је хришћанска вера по својој садржини неупоредиво виша, а по сили неупоредиво моћнија од сваког мудрог и разумног духа људског. Дух људски није у стању никаквим *најорима својим* да позна тајну Христову у њеном божанском и спасоносном савршенству и потпуности.<sup>10</sup> Јер Божије се познаје Божијим.<sup>11</sup> Зато разум разумних у духоносним речима апостола Павла налази много тога што му се чини мучним и недоступним.<sup>12</sup>

Апостол Павле је пре мисије проповедања *Јеванђеља* Христовог жртвовао *своје* ропске помисли, *своју* рабинску мудрост и *своја* разумна расуђивања, како би за Цркву Христову *разликовао* *духове* (1. Кор. 12, 10) апостолском вером!<sup>13</sup> *Разликовање духова*

<sup>7</sup> Свети Игњатије Брјанчанинов проповеда: „Немој да мислиш да ти је довољно да читаш само *Јеванђеље*, без читања Светих Отаца. То је горда и опасна мисао. Боље пусти да те Свети Оци доведу до *Јеванђеља*, као своје љубљено дете, које је посредством њихових дела добило своје основно васпитање и образовање. Многи су, ипак, безумно и гордо одбацили Свете Оце, приступивши непосредно *Јеванђељу*, са слепом дрскошћу, са нечистим умом и срцем, те су тако пали у погубну заблуду. Њих је *Јеванђеље* одбацило: оно к себи пушта само смирене!” (Свети Игњатије Брјанчанинов, „Читање Светих Отаца”, *Енциклопедија православној духовној живоји*, 550).

<sup>8</sup> Свети Игњатије Брјанчанинов, „Читање *Светио Писма*”, *Енциклопедија православној духовној живоји*, 551.

<sup>9</sup> Свети Јован Златоуст, „Похвалне беседе апостолу Павлу, Беседа друга”, *Слава Госјоду за све*, прев. Антонина Пантелић, Православна мисионарска школа при храму Светог Александра Невског, Београд 2010, 437.

<sup>10</sup> Преподобни Јустин Ћелијски, „Свети Дух у Цркви”, *Домајшица Православне Цркве*, књига трећа, Београд 1978, 273.

<sup>11</sup> Исто, 293.

<sup>12</sup> Свети Јован Златоуст, „Похвалне беседе апостолу Павлу, Беседа шеста”, *Слава Госјоду за све*, 460.

<sup>13</sup> Тумачећи *Прву њосланицу Светиога Ајосјола Павла Коринћанима*, Духовдани Ава Јустин Ћелијски просвећује: „*Разликовање духова* је дар Духа

Духом Светим, односно разликовање добра и зла, истине и лажи, врлине и греха, пастира и најамника, Христа и Велијара, у свему и свакоме неопходан је Цркви и хришћанима на путу спасења. Без *разликовања духова* Црква и хришћани у Цркви не би се могли оријентисати и снаћи међу толиким вештим богоборцима, злодуховним учитељима и рационалним просветитељима, који упорно кидишу на Њу.<sup>14</sup> Ум *Хрисѿов* апостола Павла (1. Кор. 2, 16) казује нам да се дар *разликовања духова* стиче Светим тајнама у Цркви, а да се задржава у души човековој светим врлинским животом.

### III

Све што је Христов посланик Павле написао Коринћанима, Грцима, важи за све народе, за све људе и за сва времена. Тако *ѿприсногевсѿвеносѿй* Пресвете Богомајке живи и у *Свещѿиеном* *Предању* Цркве, које такође мора остати *нейовређено*, јер је богооткривено:

Хвалим вас пак, браћо, што све  
моје памтите, и држите предања  
као што вам предадох...<sup>15</sup>

Свето Предање јесте усмено *Свещѿо Писмо*, док је *Свещѿо Писмо* записано Свето Предање. Свето Предање и *Свещѿо Писмо* не сравњују се према духу времена,<sup>16</sup> и не мере се према мерилима

Светога. Шта је то? То је способност којом човек *расѿознаје* и у великоме и у маломе оно што је од Бога и оно што је од ђавола, и све што је између тога. Другим речима, то је разликовање добра и зла у свему, у свакоме, у свачему, и у свету као целини. Само при том *дару* човек са сигурношћу и до танчина зна и *расѿознаје* и добро и зло. А овај дар се даје за велике подвиге, за истрајно вежбање у еванђелским добродјетељима (ср. *Јевр.* 5, 14). Овај *дар* је веома потребан, јер се у нашем човечанском свету ђаво тако вешто прикрива и маскира, да га је тешко, а каткад и немогуће *расѿознати*. Нарочито кад се издаје за анђела светла (ср. 2. Кор. 11, 14). Отуда се и зло веома вешто издаје за добро. Тајна зла је необично загонетна и врло лукава (ср. 2. Сол. 2, 7–9)” (Преподобни Јустин Ћелијски, *Тумачење Посланица Прве и Друге Коринћанима Свещѿога аѿосѿола Павла*, манастир Ћелије, Ваљево 1983, 164).

<sup>14</sup> Исто.

<sup>15</sup> 1. Кор. 11, 2.

<sup>16</sup> „И не саображавајте се овоме вијеку, него се преображавајте обновљењем ума свога, да искуством познате шта је добра и угодна и савршена Воља Божија.”

(Рим. 12, 2)

пале људске природе.<sup>17</sup> Зато Свето Предање и *Свeтo Писмo* остају у Христу нетрулежна блага у оба света (I. Кор. 1, 5). У речима телесно мудрих и телесно разумних нема вечних богатстава богочовечанске Безгрешности, богочовечанске Милости, богочовечанске Жртве, богочовечанске Целебности, богочовечанске Благодати, богочовечанске Правде, богочовечанске Истине, богочовечанске Љубави, богочовечанског *разликовања духова*, богочовечанског Царства Небеског. Укратко, речи разумних и мудрих немају силу да исцељују од греха и да спасавају од смрти.

Апостол Павле већ на почетку *Прве њосланице Коринћанима* заветује своје ученике једнодушношћу и једномислијем (I. Кор. 1, 10). Јер, рађање вере у богообразној души човековој дело је Духа Светога: Павле тајноводи да вера бива од проповеди, а проповед бива од Речи Божије (Рим. 10, 17)! Јудејски свет мудрошћу свог рационализма, својим *нечистим срцем сћорим за веровање* није био у стању да прими Реч Сина Божијег (I. Кор. 1, 21). Сам Господ говори да само она личност која је од Бога, Речи Божије слуша! (Јн. 8, 47) Благовести о Христовом Оваплоћењу, Крсту, Страдању, Васкрсењу, Вазнесењу разуму разумних делује као лудост, а представљају Силу Божију онима који се спасавају (I. Кор. 1, 18). Идолослужитељима људске мудрости и људског разума делује неразумно и бесмислено веровати да крст, мртво дрво ругла и поруге, када постане Христов, може имати Силу која разара адску државу смрти. Уистину, и не може се огреховљеним разумом разумети да је до јуче свесрамотни дрвени крст освештан Страдалом Крвљу Господњом данас постао *Свеоружје Божије*, јаче од греха и смрти. У такву, мистичну реалност може се само апостолски веровати чистим срцем богопознања! (Мтл. 5, 8). Првоврховни апостол Павле у *Првој њосланици Коринћанима* сведочи да се јеванђелском вером хришћани сједињују са Свемогућим Крстом Христовим, постајући крстосци који се спасавају!<sup>18</sup>

---

<sup>17</sup> „Јер је лудост Божија мудрија од људи, и слабост је Божија јача од људи...  
А тјелесни човјек не прима што је од Духа Божијега, јер му је лудост, и не може да разумије, јер се то испитује духовно.”

(I. Кор. 1, 25; 2, 14)

<sup>18</sup> Преподобни Јустин Ћелијски указује на међусобну супротстављеност чулности рационализма и апостолске вере: „*Крст је лудост, крст је сјасење*. Таква је дилема, такав разумски процеп, и – амбис. Разуму, који површински посматра и површно расуђује, који гледа на форму, а не на *силу, крст је лудост*. А вери, која *Крстом* стварно савлађује у себи сваки грех, свако зло, сваку смрт,

Умишљене Коринћане апостол Павле просвећује Речима Божијим: сва моћ разума разумних, сва моћ мудрости мудрих; сва људска сазнања и сва дела људска безумна су и немоћна пред демонском агресијом греха и смрти (*1. Кор. 1, 19*). И не буде ли се човек решио – упркос побуни своје непреображене мудрости и свога непреображеног разума – да поверује у Крст Христов, у *Јеванђеље* Христово, неизоставно пропада и гине у амбису свега пролазног, греховног и смртног.<sup>19</sup> И мудрост мудрих, и разум разумних, остављају сваког човека да пропада и гине. Зли дуси мудрости мудрих и мртофилија разума разумних препуштају род људски адској држави смрти. Крстом *Новога Завјета* спасавајући род људски од ђавола, греха и смрти, Богочовек Христос *унишћује је мудрост мудрих и одбацио је разум разумних!*<sup>20</sup> И поставио је Крст као силу, знак и средство спасења.

#### IV

Првоврховни апостол Павле изражава свеопште хришћанско искуство. Када се појавила јеванђелска проповед коју је апостол Павле свугде сејао, ишчезла је заблуда, а вратила се ипостасна Истина, која је Богочовек Христос.<sup>21</sup>

Апостол Павле, подвижник новозаветне, саможртвене Љубави, благовести у *Посланици Ефесцима* да Љубав Христова према свима људима *превазилази разум!* (*Еф. 3, 19*). У овој *Посланици* апостол Павле молитвено иште од Духа Светога да подари Ефесцима бистре очи срца и ума (*Еф. 1, 18*), како би познали неизмерну величину Силе Господа Исуса Христа (*Еф. 1, 19*) и богатство славе Наслеђа Његова у Светима (*Еф. 1, 18*).

Апостол Павле сваким словом *Прве Посланице Коринћанима* упозорава да живе вере у Крст и *Јеванђеље* Сина Божијег нема без *мудре лудости* апостолске проповеди! (*1. Кор. 1, 21*). Заиста, мудри и разумни у Мудрости Крста и Вечности *Јеванђеља* „виде” само лудост. Зато Господ долази за суд у време и овај свет: *да виде који*

*Крст је спасење, Крст је Сила Божија*, која и разум верујућег човека приводи Христу, обнавља га, преображава га, обогочовечује га, и он свим бићем својим осећа и сазнаје да је Исус Христос заиста једини Спаситељ од свега смртног, греховног, демонског, заиста једини истинити Бог и Господ” (Преподобни Јустин Ћелијски, *Тумачење Посланица Прве и Друге Коринћанима Свејога айосћола Павла*, 13).

<sup>19</sup> Исто.

<sup>20</sup> Исто, 14.

<sup>21</sup> Вид. Свети Јован Златоуст, „Похвалне беседе апостолу Павлу, Беседа четврта”, *Слава Господу за све*, 449.

не виде, а који виде да постојану слеи (Јн. 9, 39)!<sup>22</sup> Али баш та вера, која чини човека лудим у очима мудрих и разумних, јесте божанска мудрост!<sup>23</sup> А јеванђелска проповед не пребива ни у убедљивим речима људске мудрости, нити у надговорљивим речима људског разума (1. Кор. 2, 4), него у показивању Духа и Силе! (1. Кор. 2, 4; 1. Кор. 4, 20). Апостолски метод проповедања *Јеванђеља* Христовог јесте показивање Духа Светога у делима вере: у чистој души, у чистом срцу, у чистом уму, у чистим осећањима, у чистим мислима, у чистом телу.<sup>24</sup> Павле, философ Духа Светога, наводи свете плодове Духа Светога у бићу човековом: љубав, радост, мир, дуго-трпљење, благод, милост, доброта, вера, кротост, уздржање (Гал. 5, 22–23). Јер, *Јеванђеље* Господње се правоверно проповеда само светим, подвижничким животом. Гле, тек када су се апостоли обукли у благослов Силе са висине Духа Светога, постали су благовеститељи и проповедници *Јеванђеља*.<sup>25</sup>

Предмет интересовања пале мудрости и палог разума људског јесте пролазно и пропадљиво царство земаљско.<sup>26</sup> Расуђивања времене мудрости и временог разума о Тројичној Вечности су произвољна, самообмањујућа и смртоимана. Зато она остављају и себе и оне који им следују у сенци смрти: у временом и вечном проклетству *адској солицизма*.<sup>27</sup>

## V

Сваки човек који се узда у своје знање, који себе сматра мудрим и разумним, не призива Бога и не иште Милост Божију. Таквоме човеку Бог се не открива. Бог се открива простодушнима и нишчи-ма духом, смиренима и богопослушнима.

<sup>22</sup> Апостол Павле, *луд Христѡа ради*, говори хришћанима и нехришћанима: „Нико нека се не вара: ако неко међу вама мисли да је мудар у овоме вијеку, нека буде луд, да би био мудар. Јер је мудрост овога свијета лудост пред Богом, јер је написано: Он хвата мудре у њиховом лукавству.” (1. Кор. 3, 18–19)

<sup>23</sup> Преподобни Јустин Ћелијски, *Тумачење Посланица Прве и Друге Коринћанима Свеишћоа аѡсѡјола Павла*, 40.

<sup>24</sup> Вид. Преподобни Јустин Ћелијски, „Свети Дух у Цркви”, *Домаишка Православне Цркве*, књига трећа, 287.

<sup>25</sup> Преподобни Јустин Ћелијски, *Тумачење Посланица Прве и Друге Коринћанима Свеишћоа аѡсѡјола Павла*, 23.

<sup>26</sup> Вид. Свети Игњатије Брјанчанинов, „Разум пали”, *Енциклопедија Православној духовној живоји*, 434.

<sup>27</sup> Преподобни Јустин Ћелијски, „Свети Дух у Цркви”, *Домаишка Православне Цркве*, књига трећа, 288.

Сваки Свети тајновидац, па и равноапостолни Свети Сава српски, духовно је чадо Првоврховног Апостола Павла. Богопослушни Свети Сава српски није примао ни мудрост мудрих, ни разум разумних: по благовољењу Божијем, монах Сава би усиновљен крстном лудошћу јеванђелске проповеди. Као и сви Христови Свети, и Свети Сава је свим бићем својим поверовао у Силу Крста Христовог, која је Богом дата човеку у борби против греха, смрти и ђавола. Следујући богопознању Светога Апостола Павла, Свети Сава се не усуђује да било шта дода или одузме Христовом *Јеванђељу* спасења! А апостолско богопознање развија се творењем свих заповести Христових! (1. Јн. 2, 3).

Управо на кирилометодијевском чокоту словесности Свети Сава заветује српски народ живом вером у *богооткривеност* јеванђелске вере и науке: „Јер Духовна наука није игра, нити речи безумља мисли људских, него је то проповедана Света вера Божја, на којој су основани свети чинови у Христу Исусу Господу нашем...”<sup>28</sup> Спасовданском *Беседам о правој вери* (1221) богопослани Сава српски указује да су рационалном тамом људске мудрости људи од себе сакрили Благовест Мудрости Божије, апостолски верујући да из лудости Крста Христовог, из *Јеванђеља* Христовог, извире божанска Благодат и Мудрост. За правоверно проповедање мистичне стварности *Јеванђеља*, која се не сазнаје људским разумом већ православном вером, Равноапостолни Сава српски би достојан небивалог Благослова Божијег датог српском народу именом Српска Православна Црква! Аутокефална Српска Православна Црква највеће је дело Светог Саве и српске свештене историје.

Упркос Богочовеку Христу и *Јеванђељу*, упркос Свештеном Предању и Крсту, упркос Српској Православној Цркви и Светим просветитељима, упркос Светосавском и Косовском завету, упркос монаштву и манастиру, а захваљујући мрежама господара овога света и јудејском страху српске незнабожачке интелигенције, на почетку нововековне српске културе стоји раскалуђер – Доситеј Обрадовић. Не признајући Христова чуда, Свете мошти, Свете иконе, Свете Оце, Свештене догмате, митарства, манастире, монаштво... Доситеј се заквасио гордоумним квасцем фарисејским. А сам Спаситељ заповеда ученицима својим и свима хришћанима *да се чувају квасца фарисејског и садукејског* (Мтљ.16, 6)!<sup>29</sup> Доситеј као

<sup>28</sup> Свети Сава, *Жичка беседа о Правој вери*, Епархија захумско-херцеговачка, Требиње 2004, 87.

<sup>29</sup> Апостол Павле у *Првој посланици Коринћанима* упозорава хришћане на адску опасност и од мале количине фарисејског квасца греховног:

„Није добро хвалисање ваше. Не знате ли да мало квасца све тијесто укисели?”

идолопоклоник временог, богопротивног знања<sup>30</sup> прима телесну мудрост мудрих,<sup>31</sup> и обоготворује окултни разум разумних.<sup>32</sup> Сопствени староадамовски рационализам Доситеј Обрадовић наменио је посветовњачењу несмирене *српске јуности*.

С друге стране, најпрогоњенији и најистакнутији просветитељ српскога народа у Новом веку, Свети Николај Жички и Охридски, свој многострадални и непокајани народ просвећивао је Духовданим проповедањем *Јеванђеља* Христовог. Владика Николај, Свети српски Златоуст, *йасийир добри*, образовао је и васпитавао српску омладину логосним трезвеноумљем и омитичким тајноводством.<sup>33</sup> Једини равноапостолни нововековни просветитељ српски, надахнут *Првом йосланицом Коринћанима* Светога апостола Павла, пастирски води српски народ до *Овайлоћеної Разума: Христос као једини Учийшељ јесће Овайлоћени врховни Разум, и ко ревнује за Њеїа, ревнује за разум и йо разуму!*<sup>34</sup> Истовремено, равноапостолни Николај српски прапочетак свих српских пораза и страдања у двадесетом веку види у српском прихватању лукаве мудрости

---

Одбаците, дакле, стари квасац,  
да буде ново тијесто, као што сте  
бесквасни. Јер и Пасха наша, Христос,  
жртвова се за нас.”

(1. Кор. 5, 6–7)

<sup>30</sup> „Јер је тјелесно мудровање непријатељство Богу, пошто се не покорава закону Божијем, нити пак може.”

(Рим. 8, 7)

<sup>31</sup> „Кажи, брате, по души и по совјести твојеј, хоће ли што најмање вреда благочестију и православљу бити ако калуђера нестане, који нису ничим, развје црним хаљинама, неженидбом и именом калуђери?... Време је већ да народ позна да су црковни оци људи били и да су у многим стварима погрешили. Није ли познато да су цели сабори отаца проклетству и анатема предали оне који ће веровати да се налазе антиподи? А сад има већ близу три стотине година да је сав свет искуством познао да они оци ништа нису знали у томе и да су врло неразумно чинили, проклињући друге који су разумније од њих мислили... И што ћеш више; у ове погрешке поклизнули су Василије Велики, Јоан Златоусти и Августин...” (Доситеј Обрадовић, *Живои и йрикљученија*, Матица српска, Нови Сад, Српска књижевна задруга, Београд 1969, 138–139)

<sup>32</sup> „Бог праведни и милостиви створио је човека слободна, дао му ум и разум да га у свако време воде и просвећују.” (Исто, 94)

<sup>33</sup> Свети Николај Жички и Охридски упућује радозналу омладину српску на заповест самоодрицања и скрушености: „Ћутање Исусово најдуже је поглавље Његовог живота на земљи... На Истоку је закон био, да се нико не јавља као учитељ народа пре навршетка тридесет година. И ову 'правду' хтео је Исус испунити и зато је ћутао до своје тридесете године... А када ненаучени и неискусни почну учити народ, тешко се може очекивати добро” (Свети Николај Жички и Охридски, „Ћутање”, *Теодул*, манастир Успења Пресвете Богородице, Подмаине, Будва 2017, 28–29).

<sup>34</sup> Свети Николај Жички и Охридски, „Цркви су потребни ревнитељи”, *Светийора*, Цетиње, бр. 49, год. 5, Видовдан 1996, 30.

и лукавог разума *рајске змије*, у српском остављању Крста, у српском одвајању правде од *Јеванђеља*, и слободе од *Христѿа*!<sup>35</sup>

Свети Николај српски опомиње: Богочовек Христос долази у свет да *и́ресѿвори*, да *и́рейороди* палог човека.<sup>36</sup> Господ ће погубити мудрост мудрих, и одбацити разум разумних, јер су душегубни! Јер, *ко хоће душу своју да сачува изгубиће је, а ко изгуби душу своју Христѿа ради, и Јеванђеља ради, сачуваће је за живојѿ вечни*! (Мк. 8, 35).

Речима Ума Христовог Равноапостолни Николај српски показује свима правовернима новозаветну Силу *разликовања духова*: мудри и разумни светски људи који нису познали Бога у телу купају се до данас у реци Содомској, у вечној смрти, смраду и смоли; а људи који су са свима Светима познали Бога у телу, окупали су се у реци Голготској, поставши чисти као снег, светли и бесмртни као анђели...<sup>37</sup>

PAVLE BOTIĆ

“I WILL DESTROY THE WISDOM OF THE WISE, AND  
THE CLEVERNESS OF THE CLEVER I WILL SET ASIDE”

(*1 Cor. 1, 19*)

SUMMARY: This paper primarily examines the logos-centric exposure and refutation of the untransformed human intellect, as presented in the First Epistle to the Corinthians by the Holy Apostle Paul. The Preeminent Apostle Paul testifies that the fallen human intellect inherently contains the principles of self-conceit and vanity, thereby becoming the source of all self-deception. Discerning through the Mind of Christ, the Apostle Paul states that the wisdom of the wise and the understanding of the prudent leave the human race in the prison of sin and death. From the Holy Prophet Isaiah to the Holy Apostle Paul, the Holy Scripture reveals that the Will of the Lord Christ will destroy the wisdom of the wise and cast away the understanding of the prudent (*Is. 29, 14; 1 Cor. 1, 19*). The reflections of the wise and clever are devoid

---

<sup>35</sup> Свети Николај Жички и Охридски, *Кроз ѿамнички ѿрозор, Поруке српском народу из лојора Дахау, Сабрана дела*, књига трећа, СПЦО Линц, Слово, Шабац 2001, 896–897.

<sup>36</sup> Свети Николај Жички и Охридски, *Омилије, Сабрана дела*, књига друга, СПЦО Линц, Слово, Шабац 2001, 321.

<sup>37</sup> Свети Николај Жички и Охридски, *Кроз ѿамнички ѿрозор, Поруке српском народу из лојора Дахау, Сабрана дела*, књига трећа, 899.

of the illuminating action of the Holy Spirit, and as such, they remain relative, contradictory, and untrue. The Incarnate God-man is the Supreme Intellect; therefore, zeal for the God-man is zeal according to knowledge.

**KEYWORDS:** The God-man Christ, Holy Scripture, wisdom of the wise, understanding of the prudent, self-conceit, Pharisaism, Holy Apostle Paul, Gospel preaching, the Cross, Orthodoxy (Right Belief), discernment of spirits, like-mindedness

Проф. др Павле Ђ. Ботић  
Универзитет у Новом Саду  
Филозофски факултет  
Одсек за компаративну књижевност  
pavle.botic@ff.uns.ac.rs  
ORCID: 0000-0003-0816-4360